

ויקקען 4.25-4 גולדען מער צאללעט.

צוועטשע קען באמישע זאקקווארע נישט וואורדען מיט 14 גולד. מערבישע צו 13.50-14 גולד. אונגאר. וואורדען מיט 12 גולדען פערקויפט.

וויינישטיין: האבנדיגע טראקענע ווארע 34-33 גולד. מינדערע 22-24 גולדען.

ראהע הירוע 3-3.50 גולדען מער נעמטן 82 ווענדע סטוד.

עשארעטשע 14 גולדען. אונשליסט 27-28 גולדען.

קנאסטען: אונגארישע פרימא ווארע 24 גולד. מער קיבעל.

צוועטשע קענסום: 13-12.25 גולדען. סעללע: שוואכעס נעשטאט. שאפפעללע.

צירקא 3000 שטיק פערשידענע נאטשונגען פערקויפט אונד צוואר: דייטשוואלליגע צו 3.38-4.25 גולדען מער פאאר. מערבישע אונד פירקישע צו 137-132 גולדען.

ויעבערינגער 142-134 גולדען. באנאטער אונד וואלאכישע 152-140 גולד. אללעס מער 102 שטיק.

אין פאריקסטאסיגע וואשענען וואללען וואורדען אין דער אבגעליפענען וואכע צירקא 90 נעמטער אים פרייע פאן 140-135 גולד. פרייס אינלאנד פערקויפט.

פאן לאמפאללען וואורדען אייניגע הונדערט שטיק דייטשוואלליגע פאריאדינגער שפאטשטד פאן 105-100 גולד. פערקויפט.

נעארייטעס לעדער פרייע פאן 45-40 פריינדע 102-101 גולדען מער צענטנער. אינמאל פערזעטשע מערצען פאן 20-135 פאן 105-103 גולד. צינאמאל פערזעטשע מערצען פאן 25-30 פאן 103-102 גולד. דרייאמאל פערזעטשע מערצען פאן 40-45 פאן 106-105 גולד.

מערצען (לאנדוואארע) פאן 30-35 פאן 97-96 גולד. פאכדייטע יע נאך קוואליטאט פאן 114-118 גולד. ענגל בוסטס 85-96 גולד. קארוימעט פרימא 99-108 גולד. דאס סעקונדא 88-95 גולדען.

לאטטא-ציעהונגען פאן 20-29. אפריל.

ברין: 78 2 70 3 52

אפען: 89 42 66 5 49

לינען: 83 1 72 62 89

פראג: 61 26 34 43 31

האפליכע עראיננערונג!

נאכדעם דער "ידישע פעסטער ללאנד" נעמעהר צוויימאל וואכענליך דען געעהר- מען לעזערן צוגעשטעלטל ווירד. אינד בלאס אים

50 קרי פער 1/2 מעהר אלס ביא אינמאלניגע ערשיינען קאסטעט: דער רעדאקטאר אבער יעמט פיר זאמין דרוק, פאפער אינד פאסטמארקע דאס פלמע

צאהלונג אלס וואכענליך צו לייט- מען האט: - זא ערויכען וויר האפליכסט, ביא עמפאנג די עזעס בלאטטעס דא פרא

נימערמאלן ערנייערן אונד דען קליינען בעטראג העפער מיטטעלסט פאסטאניווייניג ניימיגסט

זענדען צו וואללען אן דא רעדאקטאר.

נייעסטע בעלעהרונגען!

(1) צום שוטצע ביא וויין אדער הוינקללעך פאך דעם איינדיגען דעם אונטערזאנדש ויך אנזאמלען דען וואס פערס פיר אימער פארצוביינען. עמפעהלע

איך דעם נעדהרען סובליקום מיניען וויס יאהרען הער נעסט ערפיאכטען אונטערזוכט. דאס מיטטעל הערצו האט יעדעמאן אים הוינע. אונד נעמט נור 2 שטונדען איביט אין אנטפירן. וועלכע אנווייזונג 2 גולדען קאסטעט.

(2) ויערעס אונד פארצינליכעס מיטטעל נענען יעדעס צאהנאיבעל, וועלכעס זאןהאל דורך ער קיהלונג דער צאהנע, אלס אויך אין פאלגע אנדערע אוי- זאכען ענטשטעהען מאג, דורך אונזערע נעברייכט אנווייזונג פיר אימער צו ענטפערען. עס שפילט נעליינע יעדען שמערץ, בעזיינעט יעדען מונדערן אונד בעפעסטיגט דאס צאהנלייט. פרייז 1 א. א. וו.

(3) ערפיאכטעס אונד ויערעס פערזילונגעס מיט טעל נענען לאסטען אונד פארליכע הוינסהייע (מייע) ראפטען א. ה. וו. זא דאסס איך דיא ברוט דעוועלבען אין דער נאכנארליכען אומגענונג שטראף פערזילונג ווערען מוס. פרייז דער איינפאכען שאכטעל זאכסט נעברייכטאן ווייזונג 1 א. דיא דאפעלשע שאכטעל 1.50.

נענייטע אויפטרעג ווערען נענען אונזער דער נענייען ארדעסטע אונד לעטצטער פאסט שטעלשטענס בעזארגט, אונד ביסטען וויר אים נעפאלליגע בעקאנט

מאכונג דיעזער נישטליכען מיטטעל אונד אויסבעווארען אונזערע ארדעסטע. האכמאכונגספאלל.

בערנהארד דאוויד עמ קאמפ. פירוק בעמטשע (אינגארן).

אשהיישע אהלע, עסטענען, אשהיעס, קאעור, פיר רענאלימאכטע, ליקעראבייקען, צו רעזיעוהונג פאן אללען נאטשונגען ליקארע, רום, טרעבער & לאנעבראנדוויין, שווייציאנישן & טראס פאן א. ו. ו. יונד בילליגסט אונד עכט צו האבען ביא

ארנאלד וואטטעריך

ערסטע בורא פעסטער עסטנגן פאבריקס גיעדעלאנע, מאכאנאסטע, וויא ווי דעם איהר טעמפל. ערשטעס אויף ליקארשלאשען אללע זאפטען, פיינקוראנט אונד מאניפולאטאנצוכן גראמס אויף וואנט.

אלטעס איינען, מעמאללע

אונד

אייזענבאהנמאשינען

קויפט אונד פערקויפט

א. מ. קאהן

אייזענהאנדלער.

בודאפעסט, טהערעווענישטאדט.

3 סאללענאסטע 10. 1-3

פראנצויזישליכער רעדאקטאר: יהודה הלוי ברהם מהי גבראל דעסויער ניי הערשינענער דער איבערזעצטען רשיע על התורה, וואו "שלחן ערוך אויך אונד אנדערע מערה פעט, קאנונאסטע נים 2, 2 (שאקק) אים "אצישען הוינע."

קורו-אונד ווערטהפאפיערען-טאבעללע פאן פריס אפריל.		פריינדע-טאבעללע.	
fl. kr.	per	fl. kr.	per
470 20	27	22 30	4.45-4.55
323 55	27	21 40	4.60-4.70
64 55	27 50	20 40	4.75-4.80
53	27	19 50	4.80-4.90
155	21 25	18 60	4.90-5.00
8 25	23 25	15 90	5.00-5.05
	13	12	5.05-5.10
50	13 25	11 30	5.15-5.20
53	13 25	9 80	5.25-5.30
154 25	17 25	8 75	5.30-5.35
3	16 75		
	16 25		
87 50	54 25		
	82		
79 50	81 55		
	105		
86	83		
87 50	98 50		
87 25	73		
85	242 50		
115 25	76		
128 75	56 25		
54 25	83		
187 50	98 50		
	73		
159 50	242 50		
227	76		
	23 50		
145 76	17 50		
212 20	72 75		
935 35	55 50		
	205 75		

ארמען און איינעם בייםע אויף. דען בידען אנדערן קינדערן רייכטע דאס שייאואל נישט. נון ערסט צו לעמט טראנק דאס מאדערען דאס נישט אין אהר מאכטנעם צושטאנדע ווארדע דאס מאדערען אינד איהרע בידען קינדער אויפגעפונדען: דער אכטאה רגע זאָהן וואר בערייטט מאד. מאן אויזרעט עם דער פּאָליציי. אינד אלסבאלד ערשינען וויכער הייסט וואבליטע. בעאטעט אונד ארצטע דען נאך לעבען דען ווארדען אויפגערינגלך דא קראפטניסטען גענעטניסטעל גערייטט. אינד נאך פיעלער מדיע בראכטע מאן דא מיטער אונד דא צווייא קליינען קינדער צום לעבען. נור דער אלטעסטע בליעב מאד. דאס מאדערען ווארדע אין דאס שפיטאל לעב לאנדעס: ערבוכטע. אונד דא בידען קינדער אין דאס פּאָלקשטיטאל געבראכט.

(אינע ערנהייטענדע זענען) שפיעלטע וך אס לעמטען ואמסטאן אין איינער: אססע גראסוואר דינס אב. אין ווייב. דאס אייטער דעס ארמע איינען מאק קליידער. העלט. אייטע הורד דא אססע: איהר פּאָליטע וויינעלד איינע אנדערע פּרייא. אסס הונגער אבנעמאנערט. אין איינעם העמדע - אינד פּלעהטע דא איהר פּאָראנאליענדע און וך איהרע דאך צו ערבארען אונד איהר איהרע קליידער צוריקגעבען. דא אנדערע אבער בליעב אינער: בייטליך. דא האטטע דער אונגליקליכען. דא איהר איינע שולד ניכט בעצאלען קאנטע. דא קליידער פּאס בליעב גענאען. ביהארן. דעס ווי דעזע נאטיין ענטנעהטען. העכט הערפּאָר. דאסס דער פּאָלל נור אין קליינעם בילד דעס שרעקליכען עלעניס ציינט. דאס אייטער דעס גראסווארדינער בוייען פּאָלקע העררשט.

(דא קונסט זאלל לעבען) אים טעמטוואר ווירד געמלדעט: אים הינדען ביינערשטיטאלע ווארדע הורד דען שפיטאלעזיקום הינדען אקטאר בע ע ט ש י (וויינער) אין מאכען. העלבעס אין פּאָליע איינער האלונגענידונג. דעס ערשטקיינעס מאד זעהר נאהע וואר. הורד דא אלפּאראהיענאסע האציין בליקליך. ערעטטעט! דא לעבעניסע פּאָהרייכע לאב בערייטט שין מאד. עם געלאנג אבער דער געשיקליכקייט אביגען ארצטעס הינעם שאן נאנץ פּערילארען גענעבענען מאכען. הורד איינזיכען פּרייער לופט מיטטעלסט איינעם לופט ראהרערען אפּאראטעס דאס לעבען צו רעטען!

(פיערשארען) אין אס שיעניש וועבעניסער. נען בראך דיעזער מאנע פיער אים אונד בינען קרעכטער עיט וואיין פּיער אונד אבסט ציג הייזער מיט אללען געבענענדידען אין הייב דער פּלאסטען. אין דען שטאלונגען אונד פיער הארישע צום אפּער געפאלען. איך מעהרערע

טויזנד גילדען באנקאטען זאללען פּערבראנגט ויין ווארדען. פּאן דען געבידען ווארען נור וועניגע אססעקוירעט!

בלומענלעזע אויס תלמוד אונד מדרש.

לעבענסקולגורייט.

1. ניכט שרעם דען פּערשטאנד זא זעהר. אלס ציכט אונד וויזוהייט. אונד ניכטס צייגט זא פּאן דעס וויססען דעס געלעהרעטען. אלס ויין נוסעס בעמראנען. - 2. דא פּיאנע איינעם וויזוין איזט שאן האלבער וויזוהייט. פּערטראגליכקייט מיט דען מענישען שאן האלבער פּערשטאנד. - 3. ארדונג אין דען אויסגאבען איזט שאן האלבעס אויסקאם מען. - 4. ווער אן וויזוהייט אונד גערעכטיגקייט פּעסטהאלט. דעס ציעטט עם. וך פּאך קיינעס מענישען צו פּריכטען. - 5. אין וויזוהייט בעפּאהל וינעם זא הען: זיא ניכט וויזע אן ווארען. זאנדרען אין טהאטען. - 6. מאן פּראנטע דען וויזוין: ווארום ביזט דא קליינער. אלס דין פּיינדיג: ער אנטוואר טעמט: ווייל איך מעהר אויף אהל אויסגאב. אלס מינע פּיינדיג אויף וויין. - 7. איינע פּערוואן אהנע וויזוהייט איזט וויא אין הייז אהנע גוינד - ווער הורד וויזוהייט בעקאנט איזט. בלין בעמראכטען אלע מיט ערפּריכטעס פּאָליעס בליק. - 8. דער מענטש איזט וויזע זאלאנגע ער דא וויזוהייט ווכט גלייבט ער אבער איהר ענדע געפונדען צו האבען. זא איזט ער טהאריכט. - 9. דא קאנטע ונד ריכטער דער ערדיג. אונד דא וויזוין ריכטער דער קאניגע. - 10. עם ניכט קיינע שאנערע פּעריבינדונגען. אלס ווען וך בעשיידענדיג מיט וויזוהייט. פּעריבינדונג מיט נאכזיס פּאראנען. - 11. געוואהנע דינע צענע אויף דאס. וואס דא ניכט קעננסט. צו זאנען. איך ווייס עם ניכט. דא ענטנעהט טויזענדען געפּאהרען. - 12. עם גלייכען דא וויזוין אויף דער ערדיג דען בליכטען אס הייסטעל. - 13. מאן פּראנטע דען וויזוין: ווער אונד אפּאכער. דא וויזוין. אדער דא רייכען ער אנטווארעטעט דא וויזוין: אינד ווארום: זאנטע זעמאנד צו אים. דעמט מאן מעהר וויזע אן דען טהורען דער רייכען. אלס רייכע אן דען טהורען דער וויזוין: - ווייל. אנטווארעטעט ער. דא וויזוין דען ווערשט דעס רייכטוויסע קעננען. אבער ניכט דא רייכען דען ווערשט דער וויזוהייט!

14. דער אפּאנאט דען וויזוהייט: אונד: שוויינדען. דאס צווייטע דען דאס הייסטען. דאס פּיערעט: דא ניטע ט האט. דאס פינפטע: ב לע לע ר ו נ ג. - 15. ויין דא אייטער וויזוין ווענעט. זא ווינטש מעהר צו הארען. אלס צו שפיענען. דא בעסטע איינזשאפט דעס מענישען איזט דאס פּראנען. ווער ויין גענויסט צו

האך טראגט. דעססען וויזוהייט זינגט. - 16. דער וויזע בעפּאהל וינעם זא הען: לערנע וויזוהייט. דען ביזט דא אויך קליין גענען דיעזען. זא ווירט דא גראם ויין גענען איינע אנדערען. - 17. פּיער נ ק מ ל י ב ק י י ט בעשטערט דארין. דאסס דא מדיסמ. וואס מאן דיר בעפּאהלען. אונד אנטעראססעסעט וואס מאן דיר ניכט בעפּאהלען. - 18. עם ניכט פּיערער לייא דעקונס אר ט ען. אונד טער דען מענישען: דער איינע ווייס אונד ווייס. דאסס ער ווייס. דער איזט וויזע! דער אנדערע ווייס. אונד ווייס נ י ב ט - הילף איהם נאך! דער דריטע ווייס ניכטס אונד ווייס ניכט. דאסס ער ניכטס ווייס. בעלעהרע איהן: דער פּיערעט ווייס ניכט. אונד דענקט וך וויססענד. דער איזט אין טהאך. ענט פּערנע איהן פּאן דיר. - 19. שאמע דין ניכט דא וואהרהייט אנטוועהמען. איבערקוימערט פּאן וועס זיא אויך קאסעט. זיא עם אויך פּאן דעס איינע: דיטענדסטען מענישען. - 20. אין וויזוהייט. דעססען טהאטען ניכט וינען ווארען גלייכען. דער בעשאַמט וך זעלבסט. דאס וזכען דער וויזוהייט גלייכט דעם ערפּאָרשען פּאן שאַטען. ניכט נאָר נאך פּערלען קאָנען זיא ערזעמען. - (ר' דיעה הפניני).

נאכטראג.

ביים שלוסע דעס בלאטטעס קאס אויס טעלעגראפיש דא נאכריכט צו: געסערן נאכט זאלל דאן אלסאנזא מיט זיינער געמאלדין אן זא לצבורג אנגעקאם. מען ויין דא אברוייט דאן אלפאנאז אויס גראץ שינט אין אללער שטיללע ערפּאָלעט צו ויין. גראץ גענעווארטיג אונד גראץ נאנץ רודין: דא שטראסען צור ווילא דעס דאן אל- פּאנזא אונד דא ווילא זעלבסט ונד מיליארשי בעזעטנט. - איינע דריטע דעס פּעשע ליטעט: דאן אלפאנזא קאססט נאך אינאדן אונד ווירד וך מיט וינער געמאלדין דאנאט בלאנאט או פּערעסבורג נייערע דראסעס!

ביז צום שלוסע דעס בלאטטעס זינד דא פּערילאונגען נאך ניכט איינגעטראפּען. וויר ווערדען זעלבט אין דער נאכטען נוסמער ברינגען.

געמיינע-אונד פּיאָרדוקענעמאריקט.

טראַמץ דעס מיטטעלאסיגען אויסגעבאטעס היילטען וך אונזערע מיהלען דיעזע מאנע רעזער. פּריט אינד לענטען פּיער וויינען ניערדינגס געריינעטע פּרייען אן. לעמטעט נאָרדינגען קאנז. טען וך דעמעפּאליע ניכט בערייטען אונד ער פּאָרען ביא איינעס אימאטעט פּאן 60,000 צענטנער איינען אבשלאג פּאן 7-5 קר. אללע אנדערע קאריער אינפּערקאריעט.

ווענטשען שאן איינע דאָמערען. דער ויין איינעס הויז אויף דעס "הארדישן" אין פּראנ האסט אונד פּאָרן דען דער ברוסס איין נאָרדינגעס אבזיכען! הורד דיעזע רעזער וואונס אויך אין וינער זעלע האנצא צו איינעס אונזע. וואַהליכען ווענען. עם וואר איינפאל דער ביישאַף פּאן לייטשעייט אויף דעס דאָסע געווענען. אונד וויס יענע צייט זא משהלע אין האַנצא ניכטס אנדערס אלס דען געשטענען ביישאַף ער אומקליידעטע איהן דעס רעמועליכען גלאנען: ער זעטעט איהם דיעזעלעב מיפעט אויף. דא דער פּראלאט געטראנען. זא איינזשטאטעט פּעריערשע ער אין האַנצא גלייכזאם איינען נאָסען. דעס ער אין ערדי- פּריכט צוגעהאן וואר.

אין עיאייניגס פּיערע דיעזע פּעריערונג האַנצאס פּלאַטצירן צו איינעם האָנען ביימע אויף. דער בלישע אונד פּריכט צוהיליך פּרונ.

אן איינעס זאכאנט. דא ווא געראדע קיין שטאָרדער געקאָסען וואר דער איהן. פּערהאַטען: זא משהלע מיסיו צום פּענסטער הויניס. האַננעלע זאס וועידער פּאך דער שול האַנצא געבען איהר. וואַעס שיען. אים אייפּריי. סטען געשפּאכע מיט האַנצא אלליין צו שפיענען געפּרייטע ער וך זעלשען. אבער אין געוועלשטעס האַננעלעס פּיהלשע ער מוטה רוצע.

משהלע ניגט אלוף אויף דא בידען לאָן. אלס ער וך איהנען נאָהערטע בעמערקטע ער וויא דא צווייא פּלאַטצירן אין איהרען געשפּאכע שאַקסען. האַננעלע ווארדע: זאָאר האָט. (פּאַרזעטענע פּאַלעס)

בען? דאס איזט יא אונזער נעשאַט. אונד ביא דעס אל- לען ווירד האַנצא שפּוירענען. דא וואַלאוין שפּאט וך פּאס מינד אב. אויס דען קינד צו געבען. אונד דאס טהוט דא וואַלאוין. וואס מאכט ערסט איך טהון? וואס דער גראַסען שיקקעפּאָלס אים דאָסעט מיט ויין קינד אונד טעריטעט. דאס עטווערשט מיר מין איינעזע מאַן ברוך איך אין שול! צו געהען אין ווידענען קליידערן! אבער איך זעהן שאָן. איך קינד אונד איהם ניכט א פיעל ווערשט אלס אין ווידענען קליידער!

דא געברויכטע פּאָס דען קונסטפּריש. משהלע פּאך איהרעס מאנע. פּערהאַרען? צו לאסען. אונטער דען שטאָרדערן. דא אינס הויז קאסען. וואר איימער איינער. דער וך אין דער ביבעל טוט אויסוואוסע. יענען זאכאט וואר טן איין זאָלבעס פּערהאַר אים דעס "חומש" וואַבייא משהלע אויף אלעס פּראנען דעס געלעהרעטעס בעשטלעיס אנטוואַרען משהלע געוואַנדיק געשטאנד דער קנאע זעהר נוט. אונד דא וואר עם איימער דא האַרדארין. דא אין דא ערסטען לאַבשפּריכע אויסבראך. זיא לוד געוואָרן ליד דאס נאנצע הויז צו דיעזעס ערעהרען. דאמיט עם אום זא פּיערליכער צונעהט אונד דער ערנויין איהרעס מאנעס געוועקען ווערדע. זיא זאָללעט איהן אלספּאָליז אויף דען שפּוירענעקאנען פּאַרזעטען.

משהלע זעלבסט אהנטע ניכט. וואס דא מושטער מיט איהם פּאַרהאַטעט. זיא זאנטע פּאָס וויינער דאס איהם איין גראַסעס אונזעכט געשעדיג. נור וואוסטע ער ניכט וועל בעס. איהם טהאט קיין מענטש וואס צו ליד! פּאן האַנצא שפּראך זיא בייאאמען אללע טאנע זיא זא אין איהם

שפּיילען זעלבסטגעשטראַכען דער האַרדארין פּאַרקאם. אין איהרען איינע וואר וינע בילדונג איין רעזענאָסער בויס. וואַנענען איהר משהלע וך ווא איינע צוועדיגע רישה אויסנאָה. זיא פּערינגל איימער דא ביינען קנאכען. אונד זא ווארדע עם צוילעמט שטעהנדיגער געדאנקע אין איהר. דאס ליבענענליקע דעס קינדעס זיא שאן געבראַנען!

זיא פיעלע ריינע פּערוכטע דא ניטע פּרייא אום איהרען מאנע דא האַרענעקייניקום צו בענעהטען. זא זאנדרעבאר. זינד דא מענישען! זיא זאנטע עם ניט אפּעסן מיט איהם צו שפּרעכען. וויל זיא וינע פּאַראוטהוילע ניט נען דאס "לערנען" קאנפעט אין יעדע אנדערן אַנעלע- געהויס מיט איהם אין הערן. איינע זעלע. אין וויללע. אונד ווא עם וך אום דאס קינד האנדעלשע. אום איין נאנז צעס לעבען. הורד איינע קלישט געשערענט!

שאן וויס לאנגער צייט פּרונ דא האַרדארין איינען געדאנקען אין וך. איינע דעססען קליידער. וואר זעלבסט ערשראך זיא וואַללעט. דאס משהלע שפּוירענע זיא וואוסטע וואַהל. וואס זיא דאמיט אונטערנאָה. וזיא איין שפּיילער בערן שטאנר עם פּאך איהר. אבער איינע אונזערע שפּייטע יונק איהר צו. זיא מיסעט הויבעקאממען. - אונד קאנע זיא אויך טראַט אויף דעס ניספעל אן! וואס האט האַנצא פּאך מין קינד פּאָרויס? דאכטע זיא פּאס אין שטיללעך נאכט: ויין שפּעטע אויסדער גראַסען שיקקעפּאָלס אים נאנצען דראַסען. דען דאס פּעלדער אונד נאָרשען אונד וויזוין געהאכט אונד אללעס האט דער וואַלאַף פּערהאַן. דא וואַלאוין געהט מיר איימער צו הערן. אבער זאָללען וויר איהם ניכטס צו פּרינגען נע

נעש לא אסע נען אים ליעפערונגס
פערטראג צור פערהאנדלונג ווארדיג דיא
זיסונג געשלאסען ווארדע.

אים דער לעצט אבגעהאלטענען רייכס-
טאגסמוצונג ווא פראדענט גיצוי מיניסטער
ווענק היים. סעלע פער צעל אינד
פעטשיווע ערקלארמען ווירד בעריכטעט: בארמן
צור פערלאנגערונג דער געשטאטימע דעם בוד
שעיען (אינדעמיטאט). דעם ווארדע זאגליך בע-
קאנט געמאכט אינד ווירד דעם אבערהויזע איבער-
רייכט ווערדען.

מיטטהיילונגען אים נאח' אונד פערנע.

(לאבעסווערטה!) אן סאלנאק איז ווירד דיא
זייט יאהרען אן דער גענענד העררשענדע מיט-
ערנטע דיא בעפאלקערונג זא וערה פערארמט.
דאסס מאן צור אבערלעפונג אינד ליערונג דער
נאטה פאלקסקוען ערריכטעט דיא אבער
אויך דיא פאלקסקוען רייכט איינרעכענד זיך ער
ווייזען זא האט דיא אללגעמיין געקאנטע וואהל
האפטערן פרוי אינגאן אדלע דען
ערדען ענטשולסן געמאכט. דיעזעס איבערשטאנדע
אבערהעלפע אינד שווערן אונד זייט זא מאנאטן
מאגליך אן "לעבני" דיעזע ארט אונד ענט-
געלעטליך וועלכע עלע האט נייכט גענוג
צו ריהמען איז. אינד אונזערן בעניטערטען גלי-
בעסברודערן אינד שוועסטערן אלס מיטערבייד
וואהרער האבערעגריקייט אינד נאכאמנע פאר-
געפערט צו ווערדען פערדינעט!

(אין ווענעפרייהוילכער שאנשער הערצאג
איבער דאס ווענעמאס!) יארע אראפאט נור פאן
ידען בעוואהנט. זאמע דער הערצאג אין איינעם
ווערקע איבער נאטורפארשונג - זא ווירדע עס
אין זאנערפארעס שראשפעיל בעטען עס ווירדע
קלענע קלענע מערה נעכען: דאס מאראלישע נע-
פאל ווירדע שטודן ווענענער אפס פערלעכעט. אינד
מיליאנען פאן מענטשן ווירדען נייכט איהרען נייט
ליבען אריינשטען ענטרייסען ווערדען. דיא שטאמט-
שווערן אינד דיא שטייער ווירדען אבערמען דיא
פאלענע דער וויסענשאפטען דער ליטעראטור.
דער שאנען קענסטע. בעזאנדערס דער מוזיק ווירדע
נאך דען בעקאנטען נייטונגן דער יודען אויסער-
ארדענטליך געפארדערט ווערדען אינדסטויע אינד
האנדעל ווירדע בליהען. מאן זעה ווענע פערברע-
כען גענען פערזאנען. אינד דיא גענען דאס איינע
סחיס ווארען ווערטען פאן געוואלט בענליכעט.
דער רייכטום דעם פאלקעס אים נאנען. וויא דער
אינדוואוידען ווירדע אונגעמיין צונעמען ווירד דיא
ווירקונגען איינער אינטעלליגענטען אינד רעגערשא-
פטיגקייט.

פיר דיא קאטהאלקען 5,300,000 גולדען. פיר דיא
פראטעסטאנטען 100,000 גולדען. פיר דיא יודען -
ניכטס! דער רייכטאמט זא אבער דיעזע איינע
רעכטיגקייט איין. אינד פארדערט דיא הענערונג
אויף אויך פיר דיא "ידישען גייסטליכען" אונטער-
שטימונגעס ביאפראגע צו בעניטערטען. אינד וואר-
דען צו דעם צויערקע שאן דיא לאנד יודען
שאפט און בואה מען אויפגעפארדערט.
בענאטהענען - וויר זעהען דעמאך איינעם גינס
מענע רעפאלגע ענטגענען!

(איבערלאז דיא יודען!) פאן איינעם קארדעש-
פאנעמען ביאל דיא דער בעשפארעכונג דעם פראגעס
אפעהייבט ווירד פאלגענדעס בעריכטעט: "איבערלא-
זיא יודען" 90 פערצענט דער בארוענשעפערלאז
מען גינדער אינד באנדירקעמארען זינד יודען!
זייט דעם מיניסטעריאס אויספערעג זינד 3000
צייטונגען פערבאטען ווארדען. 75 פערצענט זינד
יודען. פאן דען פערזאמליהעלען עיטונגעשרייבערן
איז און יודען פאנעראנט ווארדען. דער איין
יודע געוועזען אס שלוסע זאנט ער: דיא
מיניסטער דער יוסטין אינד דער פרעסע זינד
"ידען! עס זאללען צווייא אסטעריישישע מיניסטער
פאן יודען אכטאממען!"

(אינע זאסען אוידיען!) נאך אקטאב דעם
קאנטע פארטאקעמאניעלע ווענעליי פיהר ער מיט
דעם קראנענענען צו שיפס נאך לודיא. דיא שפראנג
פלאטצליך אין מאן אינס זאסער אינד שוואמס.
איינע מיטשטריפט אים מנדע האלפענד אויף דאס
קאנעליכע שיפס צו דער קאנע וואר פאן דעם נוסען
אינפאלל דעם מיטשטעלדערס זיכטליך עהיי-
מערט. אינד אויף זיינען בעפעהל נאחט מאן דעם
מאנע דיא מיטשטריפט אים דעם מנדע וועלכע
וואהוואללענד פאם קאנע ענטגענענעמאמען
ווארדע. וואהל מיטע דיעס איינע וערה דרינגענדע
בישטע געוועזען זיין דיא דיעזעס מאנע שאן דאס
זאסער ביז אן דען האלד געקאמען איז!

(אינע מיטטער טאדעט זיך אונד איהרע
קינדער.) דיא פרעסע פערריכטעט אים בעזירקע
ניאבייא "ניאשיפטאסע 70 וואונטע אן וערה
געדיקטען פערהאלטניסען דער שלאסערענע-
הילפע מארקארט מיט ווענע וויכע דאמאטקא
אינד זיינען דרייא קינדערן הייסע פארמיטאנס
וואר דאמאטקא מארקארט אליין צו הויז גענען
11 איהר פארמיטאנס ערליכעס זא זאמט איהרע
הרייא קינדערן דיא איינע אינד בענאט זיך נאך
דארנאך. אויף דעם היאבערע ווארדע איינע
פיערעלשטינדע איינעווארט. דאן אפארטע דיא
איהרע אלטעסטע זאיהרענען זאן ליינט אים
איינע שטרעק אים דען האלד אונד הענטע דען

מינען ארייט. פערבונדען מיט שפארזאמקייט. דיע
וער רייכטום ווירדע אויסערארדענטליך מילדע-
מיין זיין. לידער ווירדע פערלייכט אונטער דען בע-
אמטען איינע נראסע בעשטעלעכקייט אינד ווענע
פעסטיקייט צו פירדען זיין. אממערדען איז דיעזע
איערענע איינע הילדינג. וויא זא פערלייכט נאך
ניע דען זאלאנען דעם רייכע פאלקשיטאמעס
פאן וויסענשאפטליכער וויסען דארנעבראכט וואר-
דע קלונג דיא דאך וויא איינע ערקלארונג פיר
דיא האמזאכע. דאס עס ווען ווארען. וועלכע
ציערסט דען: דראסען געדאנקען דעם אללגעמיינען
פאלקע-פריעדענס. איבער דען נאנען ערדקרייז
אישפאנענדען געוויטונג: געמאכט האבען דאסס
דער מעסאיאשע געדאנקע אין יודישער
איז -

(בערלין) וע' מאיעסטאט דער קאנע האט דעם
מיטגלידע דעם העררענדיגעס פרייאהערן ק. פ.
ראטהשילד אין פראנקפורט אס מאן דיא
ערלייכעט צו ערעהילען ניעהעס. דיא ערעהאליס
צייכונג דעם קאנען פראנץ יאנעס. אלענען אינד
טראנען צו קאנען.
(אלטאנא) גענעווארט: בעשפונדעט זיך ווער
דא ווירד ראזענפעלד אים מינסק
(רוסלאנד) דער איין בעוואונענענעסווערדיגעס נע-
דאכטניס בעזונט! דערוועלכע זייט דען נאנען
גראסען תלמוד אויסווערדען ענדליך איז
ער אין אללען מרות א בעיאנערער. דאס ווען
מאן איהם דאס לעצטע ווארט פאן וועלכעם בלאט
טע אימער אויסווערדען זאנט. פאנט ער גלייך
דאס אנדערע בלאטט מיט איינער וועלטענען געלי-
פיקייט אן אללענפאללס איינע איינערסטע מערק-
ווירדע ערשיינען!

אויך וויר האבען אים פארזאמלע דיעזען תלמוד
דיעזען קענען געלערנט. אלס ער אין פעסט זיך
איינע מאנע פערזינליכע הערר דאוויד ראנעפעלד
איז אין יונגער מאן מיט בלאנדעס בארטע אינד
טראנט שאן זיין ערשיינען דאס: עדימאטפאללע
געפארע ווענע אויסגעצייכענעטע טאלענטס
דיא געמאכט!

ראכטנערישעלע אן דאס! אן דאס שפיכט
מאן דיא האפענונג אים דאס דער פלאן. אין דאס
איינע ראכטנערישעלע צו רינדען בעסטען ערפאל-
הבען זאלל - אינטער דען 10 שטרענגען דער
איינעווארט וועלכע אויסצייכענען ערעהילען.
זינד יודען הערעלעכע ערהאלטען ביז פאן דער
רעזערווע שטרענדען (אונטערשטימונגס געלדער)
פאן 1000-4000 לודע אים אים אויסלאנדע איהרע
שטייען פארזענענען צו קאנען.
פאם זיפלאנדע! אים ווען ווירד געמעלדעט:
דאס דעם רייכטאמע פארזענליכע בודשענע דעם
קולטום אינד אונטעררייכטע מיניסטערס פארדערט

גיב מיר מיין סודיאל האנצא שריע האנעלע אין
האכטער וועלעיאנעט אבער דער קאנע ליעק וויא
רזוענד זיינע נייטע האך אן דען האנדען האלפענד.
האנעלע וואר הונטער איהם הער: זיא קאנטע איהן אבער
ניכט ערשיינען. דער אימפעפארס לאבער ריעק: אים דעם
בענטעס ווא?

די ווארע זיך האנעלע אינס נראז אונד נאך זיך
טראכטלאז איהרע געצווייטלונג הין.
ווען דיא מיר מיין סודיאל ניכט ניכטט שלובצע
זיא: זא בין אויך פיר אפער באנע מיט דער האנצא קאם
נין אונד ליינטע דאס כוך צו איהר הין. קיים האסטע זיא
עס ווינדען אין איהרע געוואלט זא שפראנג זיא האסטען
אויף אונד ליעק פארט געראיע נאך הווע דער האנצא
בליקטע איהר נאנן עטליכעס נאך -

לעבענספאלגע
דער דאנאר זענען זיא זא דאס שטיללע נייטע
זאכטערום איהרע שחילע בענאכטעטע וואר אפס
נאנן טריינען צו זיין. זיא קאנטע עס זיך ניכט אויסרע-
דען דאס איהר קינד איין לעבערדיגעס אפער זיא זיא
נינ אייבער פאן דעם געדאנקען אים. דאס דיא פאחי-
קייטען שחילעס צו ניכט פיר דאס דאך ווערען. האפט!
אייס דען נאפט זיא איינע קאפס נענענען. דאכטע זיא אפט.
זענען ער האפט געוואלט דאס קינד זאל זיין נאנן לע-
כען בייא זענען אונד פארשטען בלייבען זיא בע-
הויפט עס ניכט. דאס אויך דאס דאך דיא נוסען קאסע
הויכען קאנע -
האנצא וואסעט נאר ניכט וויא אפט ער אין דען

דער ראנדאר (דאָרפֿפּאָכטער) אונד זיינע קינדער.

(7טע פארזענענע.)

אינמאל זאמע האנעלע. נאכדעם האנצא מיט דעם
"באריכט" פערטען ווא: יענטע "בעש" האנצא!
וואס איז דאס פיר איין ווארט? פערלייכט ידיש?
האנעלע מוסטע בעשאפט געשטעהען. דאס עס זא
ווארע: איך ווייס ניכט. וואריס זיא דאכא זא ראה ווארדע.
"ווען מאן בייא אינס עטוואס גענעסען האט. ער
קלארעט זיא. זא מוס מאן בענשען אדער נאפט דאנקען
סחיס דיא דאס אויך האנצא?"

"אימער. זאמע דער האנצא מיט נראסעס גענטע
דרייף באט איהן האנעלע. איהר דאך דאס נעכעס
צו זאנען. וואס ער טאגליך בעטע
האנצא טרונ איינען אויגעבליק בעדעקען. דען
אין גלויבעסזאכען זינד זיך אללע מענטשן גלייך. מאן
פרייכעט ניכט נען. וואס איינעס אין דיא וועלע רוחס,
פאר אנדערן אים. דאן אבער פונע ער אן. אונד ווייל ער
דיכטמאל ניכט ווירקליך בעטעט. זאנערען זיך גלויבט
נור פרישען ליעק. זא טרונ ער עס אויך פיעל ווארמער אינד
איינער פאר -
נאך איינער וויילע טיעפען נאכדעקונגעס זאמע זיא
יענטע שחילע מיר דען געפאלען. האנצא. אונד זאמס נאך
אינמאל. דער זא זיא ערסט פארשענד אן גלויבזאם אום
זיך צו איבערציינען. דאס זיא עס אהנע שאפט פערלאנגע